

■ ■ ■ VIII. TÁNCDALLAMOK: 44–53. SZ. ■

N 44.

Erre gyere, amőre én

♩ = 140

Er - re gye - re, a - mő - re én,
 Majd mög - lá - tod, hun la - kok én.
 Fagy - gyú - győr - tyát é - ge - tők én,
 Bar - na le - gényt sze - re - tők én.

Bár szeretne, bár elvönne, Bár piros cipellőt vönne, Aranycsatost, tizenkettőt, Mellé hófehér keszkenőt!	Úgy szeretöm az öregöt, Mind az ökör a töreköt, Annál jobban az ifiat, Mint a róka ja csirkefiat.	Úgy fekszők az öreg mellé, Mint káposztáshordó mellé. Szömközt felém södörödik, Vélem égyet háborodik.
---	--	---

A bácskai Duna mentén népszerű, régi stílusú, kvintváltó dallam. Ott leánykarikázóként (tüskömtánc) ismerik. Az Alsó-Tisza mentén véletlenszerű az előfordulása. Újabb kori átvétel is elképzelhető.

Gyűjtés: Vlasity Károlyné (50), Padé/Mohol, 1978, Burány B.

Közlés: VMND III. 217.

Típus: MNT VIII. LXI, Járdányi I. 21.

N 45.

Ződ asztalon ég a gyertya

♩ = 133

Ződ asz - ta - lon ég a gyër - tya,
 Az én ba - bám gyúj - to - gas - sa.
 Hun el - ócs - csa, hun mög - gyúj - csa,
 Csak a szí - vem szo - mo - rics - csa.

Jó az uram, jónak látszik,
 Hogyha alszik, nem bánt senkit.
 Tud az éngöm ütni, verni,
 Még egy kendőt sē tud vönni,

* Nem tud az, csak ütni, verni,
 Még egy kendőt sē tud vönni.
 (* A III-IV. dallamsorra)

Jellegzetes dudanóta. A Délvidéken a XX. század elejére eltűnt dudahagyomány kései hírmondója. Járdányi általánosan elterjedtnek írja le. Ezt a típust a mai népzenei mozgalom nem élteti. Ebben a formában nincs publikálva.

Gyűjtés: Sós József (88), Torontáltorda, 1968, Király E.
 Közlés: VMND III. 180.
 Típus: Járdányi I. 132.

N 46.

János bácsi, Pista bácsi

♩ = 125

Já - nos bá - csi, Pis - ta bá - csi,
Hej, csak a lá - dám hoz - za kend ki,
Hej, csak a lá - dám hoz - za kend ki!

Százforintos bankó benne,
Hej, ki nē vögye kend belűle,
Hej, ki nē vögye kend belűle!

Úgy egyugja kend a gazba,
Sej, rá nē tanáljon a gazda,
Sej, rá nē tanáljon a gazda!

Negyedes mozgású, ereszkedő ívű, jellegzetes dudanóta. Két hang eltéréssel a *Kácsa, kácsa, özvegy kácsa* 1891-ben publikált Torontál megyei adatával egyezik (Kiss Áron: *Magyar gyermekjáték-gyűjtemény*). A Bánságban a II. világháború előtt még élő dudahagyomány továbbénekelte emléke lehet.

Gyűjtés: Bodó Mihályné (69), Tápé, 1952, Péczely A.

Közlés: SZN IV. 30.

Típus: Járdányi I. 138.

N 47.

Nem köll neköm Túriné, Túriné

♩ = 115

Nem köll ne - köm Tú - ri - né, Tú - ri - né,
Csak Tú - ri - né lá - nya, lá - nya!
Tűz - re tö - szöm Tú - ri - nét,
Ká - sa - fő - zök ná - la!

1)

ossia

Ez a kislány a téfölt
Mind elotyogtatta,
Utána mönt a legény,
Mind fölnyalogatta.

Minden bizonynal hangszeres közjátékokból önállósodott, szöveget nyert ugrós táncdallam. Legtisztabb szerkezetében kanasztáncritmusú. A Nyugat-Dunántúlon gyakori a *Megfogtam egy szúnyogot*, vagy *Még azt mondják, nem illik* szövegekkel. A Dél-Alföldön ritka dal. A zenei hagyományba való mélyebb beágyazódását nagy valószínűséggel a hangszeres előadók (dudások, vonósok, tekerősök, citerások) nagyban elősegíthették.

Gyűjtés: Domonkos Mátyás (75), Tápé, 1952, Péczely A.

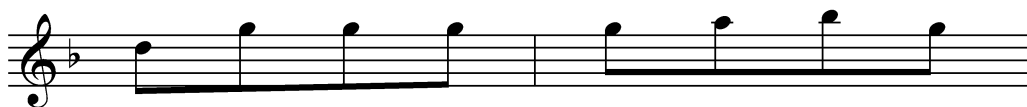
Közlés: SZN IV. 74.

Típus: Járdányi I. 94.

N 48.

Léjesött a pincelakat

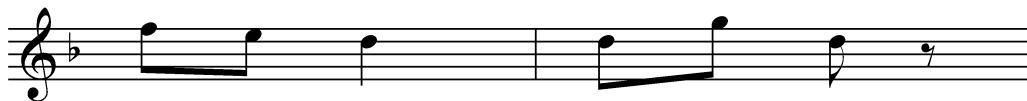
♩ = 113

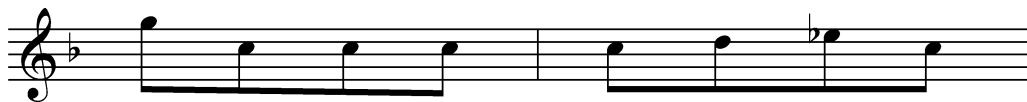
Lé - je - sött a pin - ce - la - kat,

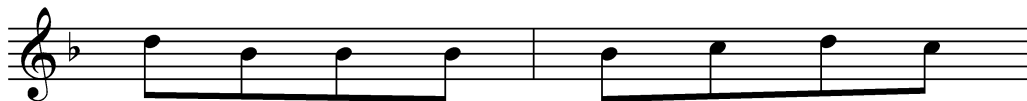
Jaj, de szép sze - re - tőm a - kadt,

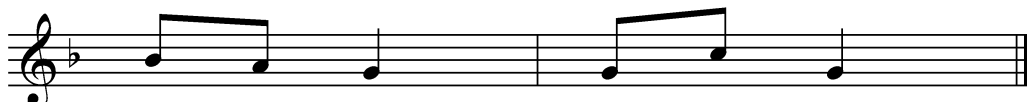
Hej, tödd rá, most tödd rá!

Má - ma tödd rá, hó - nap tödd rá,

Hó - nap - u - tán nem é - rünk rá,

Hej, tödd rá, most tödd rá!

Né forduljál a fal felé,
 Fordulj csak a farom felé,
 Hej, tödd rá, most tödd rá!
 Máma tödd rá, hónap tödd rá,
 Hónapután nem érünk rá,
 Hej, tödd rá, most tödd rá!

Tögyed rá a jobb kezedet,
 Maj' möggyün túle ja kedved,
 Hej, tödd rá, most tödd rá!
 Máma tödd rá, hónap tödd rá,
 Hónapután nem érünk rá,
 Hej, tödd rá, most tödd rá!

Ereszkedő dallamívű, pentaton vázú, kvintváltó, hatsoros ugrós dallam. Népszerű volt az előző században, és közkedvelt ma is a népzenei mozgalmakban, erről nagyszámú dallam- és szövegvariánsa tanúskodik. Azon kevés ugrós dallamok közé tartozik, amelyet hangszeres formában (vonós, tambura, tekerő, citera) is szép számmal gyűjtöttek.

Gyűjtés: Gligor Jánosné (67), Csóka, 1977, Kónya S.

Dallamközlés: VMND III. 175.

Típus: MNT VIII. LV, Járdányi I. 18.

N 49.

Falu végén hasas lány, hasas lány

♩ = 122

The musical score is written on three staves in G minor (one flat) and 2/4 time. The tempo is marked as ♩ = 122. The melody consists of eighth and quarter notes. The lyrics are: 'Fa - lu vé - gin ha - sas lány, ha - sas lány, Í - rós va - jat kí - ván, kí - ván. Ad - dig ab - bú' nem ö - szik, nem ö - szik,'. A first ending bracket labeled '1)' covers the notes for 'Í - rós va - jat'.

Fa - lu vé - gin ha - sas lány, ha - sas lány,
 Í - rós va - jat kí - ván, kí - ván.
 Ad - dig ab - bú' nem ö - szik, nem ö - szik,

Még csak lē nem be - teg - szik, be - teg - szik!

általános: fūr - na ki, fūr - na ki

Bárcsak ęngöm valaki, valaki
Hordó gyanánt fūrna ki, fūrna ki!
Mögmondanám ęn neki, ęn neki,
Nagy a fūrú, vögye ki, vögye ki!

Tízszótagos sorokból álló, ereszkedő, pentaton vázú, régi stílusú ugrós dallam. A sorvégi szinkópák kihangsúlyozzák a táncos karaktert. Ezt a dallamtípust *A Magyar Népzene Tára* X. kötetében 19 változat képviseli, ebből 15 vajdasági adat!

Elmondások szerint a kezdőstrófát vajköpülés közben énekelték. Ennek nyomán munkadaljelleg is tulajdoníthatunk a markánsan ritmikus táncdallamnak. E dallamtípus egy változata az F 45. szám a férfiak előadásában.

Gyűjtés: Kónya Mihály (67), Csóka, 1981, Kónya S.

Közlés: VMND III. 204.

Típus: MNT X. CXXIV.

N 50.

Tűzrű' pattant kis mönyecske vagyok én

♩ = 102

Tűz - rű' pat - tant kis mö - nyecs - ke va - gyok én,
 Hogy - ha csó - kot kér - nek tú - lem, a - dok én.
 A - dok csó - kot ket - te - si - ve', hár - má - va',
 Nem tö - rő - dök én a vi - lát szá - já - va'!

Nincsen kedvem, mer' ēvítte a fecske,
 Egy magos jegenyefára lētotte.
 Maj' lōsz kedvem, visszahozza a szēlvész,
 A Tiszábú' majd kifogja a révész.

A Dél-Alföldre jellemző, ereszkedő vonalú, régi stílusú dallam (katonanóta, lírai borivó). Számos szövegvariánsa ismert. Kötetlen parlandótól az esztamos, ugrós ritmusig sokféle előadásban hallható. Kötetünkben ugyanez a dallamtípus az N 6., az F 25. és az F 31.

Gyűjtés: Banka János (45) Csóka, 1965, Burány B.
 Dallamközlés: VMND I. 184.
 Típus: MNT VIII. XLIX, Járdányi I. 66.

N 51.

Csütörtökön virradóra

♩ = 113

Csü - tör - tö - kön vir - ra - dó - ra

Mén a kis - lány a fo - lyó - ra.

Fe - hér lá - bát mos - sa, tér - gyig szap - pa - nyoz - za

A fo - lyó - ba.

Évitte a víz a szappanyt,
Utána küldték a kappanyt,
Még a kappan szállott, a szappany elázott
A folyóba.

Émönnek én tēhozzátok,
De hamis a tē kutyátok,
Kösd mög a kutyádat, csókolom a szádat
Mindön este!

Szaffikus strófászerkezetű, ereszkedő dallamvonalú, népszerű ugrós dallam. Mindennek ellenére a dallamát és szövegét tekintve motívumai műköltés eredetét sugallnak.

Gyűjtés: Gligor Jánosné (70), Csóka, 1980, Kónya S.

Közlés: VMND III. 199, SZN IV. 68.

Típus: Járdányi I. 92.

N 52.

Édősanyám, de víg vótam ezelőtt

♩ = 136

É - dős - a - nyám, de víg vó - tam ez - e - lőtt,

Míg a ró - zám e' - járt a ka - pum e - lőtt.

De mi - jó - ta a há - zun - kat ke - rü - li,

Fáj a szi - vem, kész ér - te mög - re - ped - ni.

Lassan nyílik, lassan hervad a rózs,
Bárcsak soha nő szerettelek vóna!
Hattam vóna békít a szerelömnek,
Jobb lött vóna az én árva szívemnek!
Hattam vóna békét a szerelömnek,
Jobb lött vóna az én árva fejemnek!

ABCB sorszerkezetű, ereszkedő ívű dallam. Járdányi *Magyar népdaltípusok* II. kötetének függelékében a féldallamok csoportjába sorolta, míg a Kodály–Vargyas-példatárban a nem ötfokú, másfajta régi dalok csoportjában található meg.

Gyűjtés: Biacsi Mihály (73), Tápé, 1959, Sárosi B.

Közlés: SZN IV. 47.

Típus: Járdányi II. 174.

N 53.

Kicsi még a mi lányunk

♩ = 138

The musical score is written on four staves in a single system. Each staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The tempo is marked as quarter note = 138. The lyrics are written below the notes. The first staff contains the first line of the song, the second and third staves contain the second line, and the fourth staff contains the third line. The lyrics are: 'Ki csi még a mi lá - nyunk, / Mi - nek jár kend mi - ná - lunk? / Maj' mög - nől a mi lá - nyunk, / La - ko - dal - mat csi - ná - lunk!'.

Vékony dëszkakerítés,
Jaj, de csinos teremts!
Së nem kicsi, së nem nagy,
Éppen hozzám való vagy.

Èmulott a farsang is,
Itt hagyott a babám is,
De én azért nem rílok,
Mer' én fiatal vagyok.

Ère gyerünk, itt az út,
Nyisd ki kislány a kaput,
Nyisd ki kislány elöttünk,
Mert mi teerted jöttünk!

Ez a kislány eladó
Mögvöszi a házalló,
Házallónak nem adjuk,
Këzfogóját most tartasuk!

Negyedelő mozgása és ereszkedő dallamsora miatt a dudanóták nagy családjába sorolhatjuk. Izoritmikus (minden sora azonos ritmusú), hétszótagos. Multságokon, lakodalmakkor szívesen éneklük, friss táncnótának is jó. Az *Elmúlt már a farsang is* szöveg nem szerepel a VMND kötetekben.

Gyűjtés: Rapos Vilmosné (82), Csóka, 1975, Kónya S.
Közlés: VMND III. 189.
Típus: MNT X. CXXV.

